

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/35344,Dyskusja-Deportacje-1936-r-Ukraina-Kazachstan-wymierzone-w-Polakow-stalinowskie-.html>
03.03.2026, 13:53

Dyskusja „Deportacje 1936 r., Ukraina - Kazachstan: wymierzone w Polaków stalinowskie czystki etniczne” - Warszawa, 8 czerwca 2016

8 czerwca (środa), o godz. 17:30, w stołecznym Centrum Edukacyjnym IPN im. Janusza Kurtyki „Przystanek Historia” odbędzie się dyskusja „Deportacje 1936 r., Ukraina - Kazachstan: wymierzone w Polaków stalinowskie czystki etniczne” z udziałem prof. Mikołaja Iwanowa (Uniwersytet Opolski) oraz dr. Marcina Kruszyńskiego (IPN Lublin). Spotkanie poprowadzi Piotr Kościński (Fundacja Lelewela).

Podpisany 18 marca 1921 r. Traktat Ryski pozostawił na wschód od nowej granicy polsko-sowieckiej znaczące skupiska Polaków. Według spisu z 1926 roku 782,3 tys. obywateli sowieckich zadeklarowało pochodzenie polskie. 28 kwietnia 1936 r. Rada Komisarzy Ludowych przyjęła rezolucję nr 776-120 o przesiedleniu Polaków „jako politycznie niepewnych” z sowieckiej Ukrainy do sowieckiego Kazachstanu. Przedłużeniem akcji deportacyjnych z Ukrainy była tzw. operacja polska NKWD, przeprowadzona w latach 1937-38. Obie akcje pochłonęły ponad 100 tys. ofiar śmiertelnych.

Z kolei dwa dni wcześniej, 6 czerwca w Krakowie o losach polskich obywateli, którzy w okresie II wojny światowej znaleźli się w Kazachstanie, dyskutować będą uczestnicy polsko-kazachskiej konferencji naukowej „Europa w Azji. Z dziejów obywateli polskich w Kazachstanie w okresie drugiej wojny światowej”.

Organizatorami konferencji w Krakowie jest IPN we współpracy z Instytutem Historii i Archiwistyki oraz Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Wielką zaletą konferencji jest udział w niej wielu badaczy z Kazachstanu, reprezentujących Kazachski Uniwersytet Państwowy im. Al.-Farabi w Ałmaty, Akademię Administracji Państwowej przy Prezydencie Republiki Kazachstanu oraz Kustanajski Uniwersytet Państwowy im. A.Bajtursynowa i Aktubiński Uniwersytet im. S. Baiszewa. Tak duże spotkanie historyków z Polski i Kazachstanu odbywa się po raz pierwszy. Wśród prelegentów z IPN będą dr Sławomir Kalbarczyk, naczelnik Wydziału Badań Naukowych Biura Edukacji Publicznej, oraz Jerzy Rohoziński z Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów.

Program konferencji w Krakowie:

http://ipn.gov.pl/_data/assets/pdf_file/0007/156976/Polska-w-Azji_program_PL.pdf